

Webinar dla przedsiębiorców – nowelizacja krajowej ustawy sankcyjnej – pytania i odpowiedzi część I

1. Czy jest określona lista państw, co do których istnieje ryzyko, że biorą udział w obchodzeniu środków ograniczających?

Ustawa z dnia 9 stycznia 2025 r. o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach w zakresie przeciwdziałania wspieraniu agresji na Ukrainę oraz służących ochronie bezpieczeństwa narodowego, ustawy o Krajowej Administracji Skarbowej oraz ustawy o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu (Dz.U. z 2025 r. poz. 172) nie określa listy państw, co do których istnieje ryzyko, że biorą udział w obchodzeniu środków ograniczających. „Zawiadomienie dla podmiotów gospodarczych, importerów i eksporterów” (Dz. Urz. C 145 z 1.4.2022) stanowi: „W związku z ryzykiem obchodzenia tych środków podmiotom gospodarczym w UE zaleca się wprowadzenie odpowiednich środków należytej staranności będących do ich dyspozycji, aby zapobiec takiemu obchodzeniu środków:

- poprzez wywóz do państw trzecich, z których towary takie można łatwo przekierować do Rosji i Białorusi; szczególną uwagę należy zwrócić na wywóz takich towarów do krajów Euroazjatyckiej Unii Gospodarczej (EUG, w skład której oprócz Federacji Rosyjskiej i Republiki Białorusi wchodzi Republika Armenii, Republika Kazachstanu i Republika Kirgiska), ponieważ towary w każdym państwie członkowskim EUG znajdują się w swobodnym obrocie w całej EUG;
- poprzez przywóz z państw trzecich, z których towary takie można łatwo przekierować do UE, w szczególności gdy kraje te nie stosują ograniczeń w przywozie z Rosji i Białorusi; dotyczy to w szczególności towarów przywożonych z innych krajów EUG.”

Na podstawie analiz przepływów handlowych z krajami trzecimi, doświadczeń KAS związanych z egzekwowaniem sankcji oraz przypadków ich omijania, za kraje wysokiego ryzyka na kierunku **wywozowym** uznaje się na dzień 26 lutego br. kraje Unii Euroazjatyckiej (**Kazachstan, Kirgistan, Armenia**), a w odniesieniu do **przywozu** towarów z Działu 44 Taryfy Celnej kraje Unii Euroazjatyckiej (**Kazachstan, Kirgistan, Armenia**) oraz w odniesieniu do sklejki brzozonej kod CN 44123310 takimi krajami są Chiny oraz Turcja.

2. Czy oświadczenie eksportera będzie musiało być sporządzane dla każdego eksportu/ transakcji oddzielnie, z powołaniem się np. na numery faktur? Czy w przypadku częstych eksportów do tego samego klienta będzie mogło to być oświadczenie stałe obowiązujące dla wszystkich eksportów?

W przypadku gdy mamy do czynienia z tym samym użytkownikiem końcowym, nie ma potrzeby sporządzania do każdego zgłoszenia celnego oddzielnego „oświadczenia eksportera”. Istotne jest aby w każdym przypadku deklarować w zgłoszeniu celnym kod 7P60 i być w stanie na wezwanie organu celnego przestać skan/kopię takiego oświadczenia. Pamiętać również należy, iż organ celny uprawniony jest do żądania dostarczenia oryginału takiego oświadczenia.

- 3. Dostarczamy towar do partnera w Uzbekistanie tranzytem przez Białoruś oraz Rosję. Ze względu na wymóg lokalnej certyfikacji odprawa celna na miejscu trwa ok. 60 dni, tym samym nie jesteśmy w stanie spełnić wymogu dostarczenia dokumentu potwierdzającego dokonanie odprawy celnej w kraju przeznaczenia w ciągu 45 dni od daty wyprowadzenia towaru poza obszar celny UE. Jak w danej sytuacji spełnić wymogi ustawy? Czy wystarczy potwierdzenie przekroczenia przez auto granicy Uzbekistanu i wjechania na uzbecki terminal celny?**

Pamiętać należy, iż obowiązek dostarczenia dokumentu potwierdzającego dokonanie odprawy celnej towarów z państwa przeznaczenia powstaje wyłącznie w przypadku, gdy naczelnik urzędu celno-skarbowego zażąda przedłożenia „oświadczenia producenta”. Jeżeli ze względu na uwarunkowania związane z transportem towarów, łańcuchem dostaw, formalnościami w kraju przeznaczenia, dochowanie 45-dniowego terminu nie jest możliwe, uprawnionym jest wystąpienie do naczelnika urzędu celno-skarbowego z wnioskiem o wydłużenie terminu na złożenie stosownych dokumentów. Występując o wydłużenie terminu, eksporter powinien wskazać powody, dla których dotrzymanie terminu jest niemożliwe, uprawdopodobniając tym samym ze swojej strony dochowanie należytej staranności.

- 4. Czy dokument potwierdzający odprawę importową w kraju trzecim, który ma być dostarczany w 45 dni od wywozu, ma być dostarczany przez eksportera do UC każdorazowo czy tylko na wezwanie?**

Obowiązek dostarczenia dokumentu potwierdzającego dokonanie odprawy celnej towarów z państwa przeznaczenia powstaje wyłącznie w przypadku, gdy naczelnik urzędu celno-skarbowego zażąda przedłożenia „oświadczenia producenta”, w takiej sytuacji dokument należy dostarczyć bez wezwania, naczelnikowi urzędu celno-skarbowego, który zażądał oświadczenia.

- 5. Czy oświadczenia producenta będą wymagane tylko w wyjątkowych sytuacjach, gdzie transakcja szczególnie budzi wątpliwości? Czy będzie to raczej standardowy wymóg?**

„Oświadczenie producenta” żądane będą wyłącznie w przypadkach, gdy wynik analizy ryzyka będzie wskazywał na wysokie ryzyko obejścia środków ograniczających Unii Europejskiej ustanowionych w związku z agresją Federacji Rosyjskiej na Ukrainę. Nie będzie to standardowy wymóg, a zastosowanie art. 14a ust. 3 wskazywać będzie, że dana transakcja budzi poważne wątpliwości, co do

możliwości potencjalnego przekierowania przesyłki towarów do Rosji lub na Białoruś.

6. Czy dowody z odprawy celnej w kraju przeznaczenia powinny być przedstawiane razem z tłumaczeniem? Jeśli tak, to może to być tłumaczenie robocze czy musi być przysięgłe?

Dokumenty przedstawiane organom celnym muszą być sporządzone w języku, który umożliwia zapoznanie się przez organ celny z treścią dokumentu. W sytuacji jednak gdy organ celny zażąda tłumaczenia – nie musi być to tłumaczenie przysięgłe. Nie ma obowiązku przedłożenia tłumaczenia dokumentów na język polski przez tłumacza przysięgłego. Można w inny sposób dokonać tłumaczenia i poświadczyć wiarygodność dokumentów. Tłumaczenia powinny zostać potwierdzone przez osobę upoważnioną, zgodnie z wpisem do Krajowego Rejestru Sądowego, do reprezentowania strony lub osobę umocowaną do działania w imieniu strony jako pełnomocnik.

7. Czy wspomniane w ustawie oświadczenia powinny być podpisywane przez pełnomocników zgodnie z KRS?

Tak, oświadczenie powinno być podpisane przez osobę uprawnioną w przedsiębiorstwie do jego reprezentacji.

8. Czy towary sankcyjne to te wskazane w rozporządzeniu 833/2014 związane z zakazem wywozu, sprzedaży, dystrybucji? Czy są one wskazane w jeszcze innych aktach prawnych?

Sankcje sektorowe (dotyczące towarów) Unii Europejskiej nałożone w związku z agresją Rosji na Ukrainę (co stanowi przedmiot regulacji tzw. małej ustawy sankcyjnej) zostały określone w następujących aktach prawnych:

- rozporządzenie Rady (UE) nr 833/2014 z dnia 31 lipca 2014 r. dotyczące środków ograniczających w związku z działaniami Rosji destabilizującymi sytuację na Ukrainie (Dz.U. L 229 z 31.7.2014 ze zm.);
- rozporządzenie Rady (WE) nr 765/2006 z dnia 18 maja 2006 r. dotyczące środków ograniczających w związku z sytuacją na Białorusi i udziałem Białorusi w agresji Rosji wobec Ukrainy (Dz.U. L 134 z 20.5.2006 ze zm.);
- rozporządzenie Rady (UE) 2022/263 z dnia 23 lutego 2022 r. w sprawie środków ograniczających w odpowiedzi na nielegalne uznanie, okupację lub aneksję przez Federację Rosyjską niektórych niekontrolowanych przez rząd obszarów ukraińskich (Dz.U. L 042I z 23.2.2022 ze zm);
- rozporządzenie Rady (UE) nr 692/2014 z dnia 23 czerwca 2014 r. w sprawie środków ograniczających w odpowiedzi na bezprawne przyłączenie Krymu i Sewastopola (Dz.U. L 183 z 24.6.2014 ze zm).

9. Jakie przesłanki będą brane pod uwagę przez organy przy podejmowaniu decyzji o żądaniu oświadczenia producenta?

Dokonując analizy ryzyka, organ celny bada m.in. do którego kraju towar jest

skierowany, jaką eksporter ma historię transakcji (czy prowadził wymianę towarową z podmiotami z Rosji/Białorusi) czy eksporter ma historię handlu z podmiotami z danego kraju trzeciego, jakie towary wywozi (czy np. występują towary ujęte w wykazie CHP), czy w przeszłości stwierdzono nieprawidłowości w jego transakcjach oraz wszelkie inne okoliczności, które mogą mieć znaczenie dla oceny ryzyka.

10. Czy eksporter powinien zachować dowody związane z ustalaniem końcowego użytkownika (i.e. korespondencję z odbiorcą, etc.)?

Rekomendujemy przechowywanie takiej korespondencji dla celów dowodowych. Przedstawienie jej w sytuacji, gdy nie podano danych użytkownika końcowego może mieć znaczenie dla oceny przez organ celny wykonania przez eksportera działań wynikających z należytej staranności.

11. Jakie kryteria musi spełnić podmiot, aby móc zostać uznany za "producenta" uprawnionego do złożenia oświadczenia, o którym mowa w art. 14a ww. ustawy?

Powszechnie definiuje się producenta jako podmiot produkujący towary w celu ich sprzedaży na rynku. Wydaje się uprawnionym twierdzenie, iż „producentem” jest każda osoba fizyczna lub prawna, która wytwarza produkt lub która zleca zaprojektowanie lub wytworzenie produktu i sprzedaje ten produkt pod własną nazwą lub własnym znakiem towarowym, np. w sytuacji gdy przywiezione towary są w Polsce oznaczane lokalnym znakiem towarowym a następnie wywożone – to podmiot, który wprowadził do obrotu produkt pod własną nazwą/oznaczył własną marką, traktowany będzie jak producent.

12. Czy są planowane wyjaśnienia, interpretacje dotyczące definiowania, co może być „dokumentem potwierdzającym dokonanie odprawy celnej towaru z państwa przeznaczenia”? Jakiego rodzaju procedury celne będą uznawane? Czy wszystkie, takie np. jak tranzyt i skład celny także?

Państwa trzecie stosują różne systemy dokumentowania dokonywanych odpraw, nie powinno się zatem ograniczać dokumentów rodzajowo. Celem ich przedłożenia jest upewnienie się, że towar został dostarczony do tego państwa, do którego był pierwotnie kierowany. Objęcie każdą procedurą – z wyjątkiem tranzytu – będzie uznawane jako spełnianie warunku „odprawy celnej”.

13. Czy będzie dodany specjalny kod dokumentu dla oświadczenia eksportera/producenta w instrukcji wypełniania zgłoszeń celnych?

Przewidziano kod dla oświadczenia eksportera: 7P60 – (wywóz) oświadczenie, którym mowa w art. 14a ust. 1 i 2 ustawy z dnia 13 kwietnia 2022 r. o szczególnych rozwiązaniach w zakresie przeciwdziałania wspieraniu agresji na Ukrainę oraz służących ochronie bezpieczeństwa narodowego (Dz. U. z 2024 r. poz. 507, z późn. zm.). Oświadczenie producenta nie ma kodu, bowiem jest przedkładane na żądanie organu celnego, czyli po sporządzeniu zgłoszenia celnego. Ponadto, w przywozie przewidziano kod „7P61 – (przywóz) dowody potwierdzające państwo pozyskania

drewna lub państwo pozyskania drewna wykorzystanego do wytworzenia produktu drewnianego, zawierające informację o regionie pozyskania drewna w danym państwie, dane dostawcy drewna lub dane wytwórcy produktu drewnianego – art. 14d ust. 1 ustawy z dnia 13 kwietnia 2022 r. o szczególnych rozwiązaniach w zakresie przeciwdziałania wspieraniu agresji na Ukrainę oraz służących ochronie bezpieczeństwa narodowego (Dz. U. z 2024 r. poz. 507, z późn. zm.).”.

14. Czy będą wysłane jakieś instrukcje do oddziałów celnych dotyczące stosowania tych przepisów, by zapewnić jednolite podejście przez organy celne? Do tej pory co oddział celny to inne wymagania wydawałoby się w najprostszycy sprawach. Taka rozbieżność w stosowaniu i interpretacji przepisów nie powinna mieć już miejsca.

Tak, stosowna informacja zostanie przekazana do izb administracji skarbowej oraz urzędów celno-skarbowych.

Data publikacji: 25.02.2025

Komórka odpowiedzialna: Departament Ceł MF